

Βιτσέντζος Κορνάρος

Ενότητα 5η: Εισαγωγικά στον *Ερωτόκριτο*

Αναστασία Μαρκομιχελάκη

Επίκουρη καθηγήτρια

Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Εισαγωγικά στον *Ερωτόκριτο*

Ενότητα 5η: Μάθημα 5

Περιεχόμενα ενότητας

1. Η παράδοση του κειμένου.
2. Η περίληψη της υπόθεσης του έργου.
3. Σύγκριση του *Ερωτόκριτου* με το πρότυπό του: πεζή ιταλική διασκευή του γαλλικού μυθιστορήματος *Paris et Vienne* του 15ου αιώνα (από τη φοιτήτρια Κυριακή Μπόιτση).
4. Παρουσίαση από τον κ. Αλέξανδρο Κατσιγιάννη, υποψήφιο διδάκτορα του Πανεπιστημίου Κρήτης, της διατριβής του: «Η πρόσληψη και η δεξίωση της Κρητικής Λογοτεχνίας της ακμής από τον κριτικό λόγο του 19ου αιώνα» (Εστίαση στον *Ερωτόκριτο* και τη *Θυσία*).

Σκοποί ενότητας

- Στόχος της εισαγωγικής αυτής ενότητας είναι η πρώτη επαφή με την υπόθεση του *Ερωτόκριτου*, η εξοικείωση με τις θεωρίες γύρω από την παράδοση του κειμένου, η σύγκριση ανάμεσα στο έργο και στο πρότυπό του, και τέλος η ενημέρωση γύρω από τη πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας του Αβραάμ* από την κριτική του 19^{ου} αι.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Η παράδοση του κειμένου

Η παράδοση του κειμένου

- Σήμερα το κείμενο της έκδοσης Βόρτολι (Έντυπη: Βόρτολι 1713 = A, στο κριτικό υπόμνημα της έκδοσης Στ. Αλεξίου) είναι προσιτό από την έκδοσή του που επιμελήθηκε ο Γ.Π. Σαββίδης ([Ποίημα ερωτικών λεγόμενον Ερωτόκριτος... Επεξεργασμένον δε πάλιν προς χρήσιν των πολλών από τον Γ.Π. Σαββίδη](#), Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού και Εκδοτική Ερμής, Αθήνα 1998).
- Από την πρώτη αυτή έκδοση του *Ερωτόκριτου* σώζονται σήμερα μόνο 3 αντίτυπα.

Η παράδοση του κειμένου

- Η έκδοση Βόρτολι είχε κάποιον «φιλολογικό επιμελητή», ο οποίος πρέπει να έγραψε το **εισαγωγικό σημείωμα «Ο Τυπογράφος εις εκείνους οπού θέλουσι αναγνώσει το παρόν βιβλίον»**. Το σημείωμα αυτό τελειώνει ως εξής, προτρέποντας όποιους έχουν άλλα χειρόγραφα του έργου να τα στείλουν στον εκδότη, ώστε η επόμενη έκδοση να βγει ακόμη πιο φροντισμένη:

«Δεν ηξεύρω, με όσες επιμέλειες και κόπους, οπού έγιναν εις πολλά και διάφορα χειρόγραφα του Έρωτοκρίτου, εις τα οποία από αμάθειαν τινών αντιγραφέντων ευρίσκονται άπειρα σφάλματα, αλλοιώσεις, παραλλαγές, και διαφθορές, σχεδόν ακατάληπτες, αν έτυχε να έβγει το παρόν αρκετά διορθωμένον. Αλλ' επειδή εστάθη αδύνατον δια το πρώτον, και ελπίζω εις τον Θεόν να το μετατυπώσω το δεύτερον εις καλύτερον και αρμοδιότερον τρόπον, παρακαλώ την Ευγένειάν σας, άρχοντες Ρωμαίοι, όσοι ευρίσκεσθε να έχετε κανένα χειρόγραφον του αυτού Ποιήματος του Έρωτοκρίτου, και στοχασθείτε να λείπει τίποτε εις τον τυπωμένον μου, ή να έτρεξε κανένα μεγάλο σφάλμα ή διαφορά εις την έννοιαν, να καταδεχθείτε να μου το σημειώσετε, ή αντιγράψοντάς μου τα όσα χρειάζονται διορθώσεως, ή κάνοντάς μου τελείαν την καλοσύνην, με το να μου στείλετε το χειρόγραφον, οπού υπόσχομαι να επαναστρέψω προθύμως εις τον αποστείλαντα, ο οποίος ημπορεί άσφαλτα να βεβαιωθεί, ότι καθώς αυτός θέλει συνεργήσει με τιμήν του εις την κοινήν ωφέλειαν, έτσι θέλει με κάμει και παντοτινόν του υπόχρεων».

Η παράδοση του κειμένου

- 1737: έγινε η **δεύτερη έκδοση του Βόρτολι**, που ήταν ουσιαστικά ανατύπωση της πρώτης, με συμπλήρωση δύο τμημάτων του έργου που έλειπαν από εκείνη (=B, στο κριτικό υπόμνημα της έκδοσης Στ. Αλεξίου).
- Το **ζήτημα του χωρισμού του έργου σε 5 μέρη**: είναι πρωτοβουλία του πρώτου εκδότη, ή του ίδιου του Βιτσέντζου Κορνάρου;

Η παράδοση του κειμένου

- Το μόνο χειρόγραφο του έργου που σώζεται είναι το **Επτανησιακό χειρόγραφο**, που αναγράφει τη χρονολογία **1710**. Το χειρόγραφο αυτό δεν χωρίζει το έργο σε μέρη.
- **Μειονεκτήματα του χειρογράφου αυτού:**
 - i. Έχει προσθήκες και παραλείψεις στίχων. Π.χ. προσθέτει 40 στίχους με το τραγούδι που υποτίθεται ότι λέει ο Ρωτόκριτος στις καντάδες, το οποίο εμφανώς δεν είναι από το χέρι του ποιητή.
 - ii. Αντικαθιστά κρητικούς γλωσσικούς τύπους με επτανησιακούς.
 - iii. Έχει συντακτικές και στιχουργικές απλουστεύσεις.
 - iv. Εμφανίζει κάποιες αλλοιώσεις του «ερωτικού» χαρακτήρα του έργου.
- **Ωστόσο, έχει και το πλεονέκτημα ότι σώζει κάποια καλά δίστιχα που δεν υπάρχουν στην έκδοση, καθώς και κάποιες καλύτερες γραφές.**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η περίληψη της υπόθεσης του έργου

Η περίληψη της υπόθεσης του έργου

- Από το [αφιέρωμα «Ερωτόκριτος»](#) των 7 Ημερών της εφ. *Η Καθημερινή*.

Εικόνα 1. Θεόφιλος Χατζημιχαήλ: Ερωτόκριτος και Αρετούσα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σύγκριση του *Ερωτόκριτου* με το πρότυπό του

Σύγκριση του *Ερωτόκριτου* με το πρότυπό του

Παρουσίαση της φοιτήτριας Κικής Μπόιτση

- Πρότυπο του *Ερωτόκριτου*: η πεζή ιταλική διασκευή του γαλλικού μυθιστορήματος *Paris et Vienne* του 15ου αιώνα (είναι μεταφρασμένη σήμερα στα νέα ελληνικά από τη Μάρθα Αποσκίτη).
- Περίληψη της διασκευής.
- Εντοπισμός κοινών προσώπων και μοτίβων της πλοκής που παρατηρούνται ανάμεσα στα δύο έργα.
- Ανάγνωση χωρίων των δύο έργων όπου υπάρχουν εμφανείς ομοιότητες.
- Επισήμανση των διαφορών ανάμεσα στα δύο έργα.

**«Η πρόσληψη και η δεξίωση της Κρητικής
Λογοτεχνίας της ακμής από τον κριτικό λόγο
του 19ου αιώνα» (διδακτορική διατριβή του
κ. Αλ. Κατσιγιάννη)**

Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- Τονίζεται πρώτα το πόσο **δημοφιλή** υπήρξαν τα κείμενα αυτά, σύμφωνα με τον αριθμό των εκδόσεων που είχαν κάνει.
- Στην αρχή κυκλοφορούσαν σε **χειρόγραφα στον κλειστό κύκλο της βενετοκρατικής «ελίτ»**.
- Αναφέρονται **μαρτυρίες από τον 19^ο αιώνα για τους τρόπους διάδοσης και πώλησης των παλιών εκείνων εκδόσεων**.
- Μεγάλη ήταν η **διάδοση των δύο έργων στα λαϊκά στρώματα** μέσω των εκδόσεων αυτών, και γι' αυτό πέρασαν στην προφορική παράδοση, ενώ οι λόγιοι (του 19^{ου} αιώνα) τα περιφρονούσαν.

Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- Η έννοια της «πρόσληψης» (που έχει στενή σχέση με τα «μέσα παραγωγής») και ο «ορίζοντας προσδοκιών» του αναγνώστη.
- Η επίδραση της Κρητικής Λογοτεχνίας (και ειδικά του *Ερωτόκριτου*) στα Επτάνησα: η περίπτωση του **Νικόλαου Κουτούζη**.
- Η πρόσληψη της Κρητικής Λογοτεχνίας από τους **Φαναριώτες**. Η φαναριώτικη διασκευή «*Νέος Ερωτόκριτος*» του **Φωτεινού** (1818).
- Γνωρίζουμε επίσης την ύπαρξη μιας φαναριώτικης διασκευής της *Θυσίας του Αβραάμ*, από την οποία σώζονται μόνο 12 στίχοι.

Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- Ο κριτικός λόγος του 19^{ου} αιώνα για τα κείμενα της Κρητικής Λογοτεχνίας.
- **Αδαμάντιος Κοραΐς**. Ο πρώτος που κάνει τα κρητικά κείμενα αντικείμενο έρευνας.

Εικόνα 2. Ο Αδαμάντιος Κοραΐς.

Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- Μικρή ομάδα λογίων του ηπειρώτικου διαφωτισμού (από τα Γιάννενα), υπέρμαχοι μιας απλής γλώσσας, ασχολήθηκε επίσης μ' αυτά. Ο «ηγέτης» τους, **Αθανάσιος Ψαλίδας**, θέλησε με τα κρητικά έργα να δώσει λογοτεχνικά παραδείγματα. Ο *Ερωτόκριτος* αποτελεί γι' αυτόν λογοτεχνικό και γλωσσικό «κανόνα», όπως φαίνεται σε μια επιστολή του που αποτελεί «μανιφέστο» των πρώιμων δημοτικιστών.
- Ο ομιλητής διατυπώνει μια υπόθεση γιατί η *Θυσία* δεν περιλαμβάνεται στα κρητικά έργα που γνωρίζει ο Ψαλίδας.

Εικόνα 3. Ο Αθανάσιος Ψαλίδας.

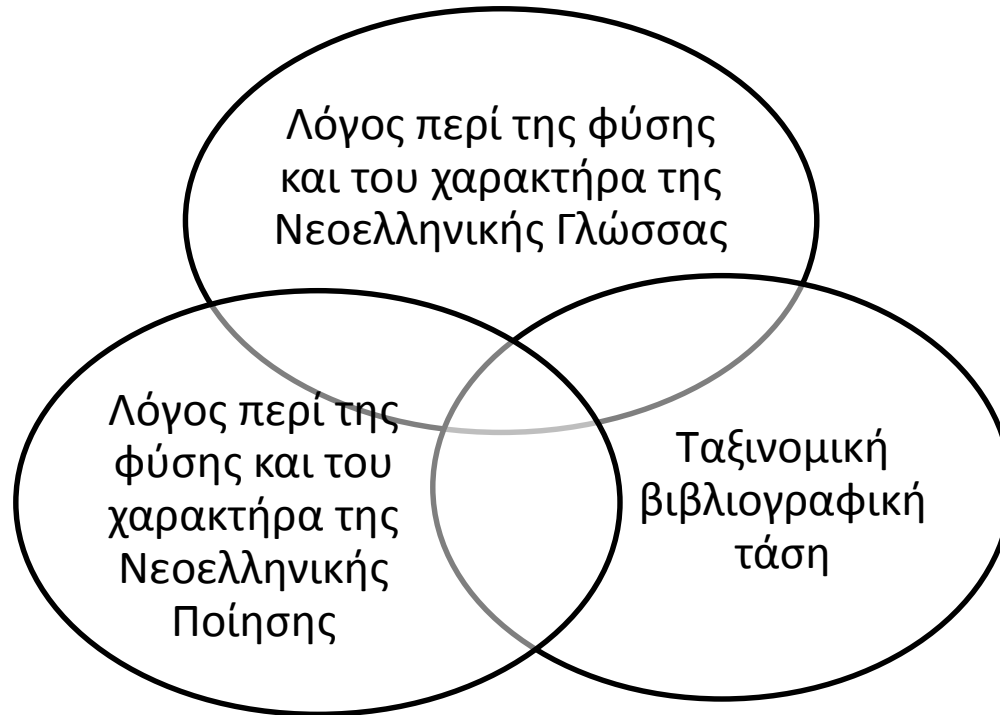
Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- 1903: γράφεται, στα γαλλικά, η πρώτη μονογραφία για τη *Θυσία του Αβραάμ*, από τον Γιάννη Ψυχάρη. Ο πρώτος νεοέλληνας φιλόλογος που βάζει τη *Θυσία* στο ερευνητικό του πεδίο, τονίζοντας μάλιστα την ψυχολογική διάσταση των ηρώων.
- Συμπέρασμα: τα κρητικά έργα απασχόλησαν τους λογίους ως γλωσσικά μνημεία. Ο 19^{ος} αιώνας δεν ασχολήθηκε μ' αυτά ως λογοτεχνικά έργα.

Πρόσληψη του *Ερωτόκριτου* και της *Θυσίας* από την κριτική του 19^{ου} αι.

- Δίκτυα λόγου (Discourse Networks) πραγμάτευσης της Κρητικής Λογοτεχνίας τον 19^ο αι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Βιτσέντσος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, κριτική έκδοση, εισαγωγή, σημειώσεις, γλωσσάριο Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1980.
- Χρηστική έκδοση: *Βιτσέντζος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, επιμέλεια Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1985.

Μελέτες

- David Holton, «Μυθιστορία», στον τόμο του ίδιου (επιμ.) *Λογοτεχία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνική: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.
- David Holton, «Πώς οργανώνεται ο *Ερωτόκριτος*;», στον τόμο του ίδιου *Μελέτες για τον Ερωτόκριτο και άλλα νεοελληνικά κείμενα*, μετάφραση Μαρία Αθανασοπούλου, Αθήνα 2000, σ. 71-86.
- Γ.Κ. Μαυρομάτης, *Το πρότυπο του Ερωτόκριτου*, Ιωάννινα 1982.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες

- Massimo Peri, *Του πόθου αρρωστημένος. Ιατρική και ποίηση στον Ερωτόκριτο*, μετάφραση Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Ηράκλειο 1999.
- Dia M.L. Philippides – D. Holton, *Του κύκλου τα γυρίσματα: ο Ερωτόκριτος σε ηλεκτρονική ανάλυση*. Τόμοι Α' - Δ', Αθήνα 1996.
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Ο διασκελισμός στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο *Νάσος Βαγενάς (επιμ.), Νεοελληνικά μετρικά*, Ρέθυμνο 1991.
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Το χιούμορ του ποιητή στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο *Οι ποιητές του Γ.Π. Σαββίδη*. Αθήνα 1998, σ. 143-160.
- Wim Bakker, «Τα τρία αστέρια της γκιόστρας στον *Ερωτόκριτο*», *Θησαυρίσματα* 30 (2000), σ. 339-378.
- Γ.Π. Σαββίδης, «Πόσο 'θαλασσινός' ήταν ο Βιτσέντζος Κορνάρος;», στον τόμο *Λοιβή εις μνήμην Ανδρέα Γ. Καλοκαιρινού*, Ηράκλειο 1994, σ. 39-50.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες

- A. S. M. Bot, “Η ύστατη δοκιμασία της Αρετής”, *Neograeca Medii Aevi V. Αναδρομικά και Προδρομικά. Approaches to Texts in Early Modern Greek. Papers from the conference Neograeca Medii Aevi V, Exeter College, University of Oxford, September 2000*, edited by Elisabeth Jeffreys and Michael Jeffreys, Oxford 2005, σ. 395-409.
- Μ. Λασιθιωτάκης, «Πετραρχικά μοτίβα στον *Ερωτόκριτο*», *Θησαυρίσματα* 26 (1996): 143-177.
- Μάρθα Αποσκήτη, «Παρεμβάσεις του ποιητή στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο της ίδιας *Κρητολογικά. Αναγεννησιακά και νεώτερα*, Αθήνα 2003, σ. 145-152.
- Γιώργος Καλλίνης, «Λειτουργίες του αφηγητή στην αναγεννησιακή ιταλική ποίηση και στον Βιτσέντζο Κορνάρο (με αφορμή τον πρόλογο του *Ερωτοκρίτου*)», *Ελληνικά* 52 (2002), 295-304.
- Κώστας Ε. Αποστολάκης, «Οπού κατέχει να μιλή: σχετικά με τη ρητορική του *Ερωτόκριτου* του Κορνάρου», *Πεπραγμένα Θ’ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Β1, Ηράκλειο 2004, σ. 133-143.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες

- A. S. M. Bot, “Η ύστατη δοκιμασία της Αρετής”, *Neograeca Medii Aevi V. Αναδρομικά και Προδρομικά. Approaches to Texts in Early Modern Greek. Papers from the conference Neograeca Medii Aevi V, Exeter College, University of Oxford, September 2000*, edited by Elisabeth Jeffreys and Michael Jeffreys, Oxford 2005, σ. 395-409.
- Μ. Λασιθιωτάκης, «Πετραρχικά μοτίβα στον *Ερωτόκριτο*», *Θησαυρίσματα* 26 (1996): 143-177.
- Μάρθα Αποσκίτη, «Παρεμβάσεις του ποιητή στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο της ίδιας *Κρητολογικά. Αναγεννησιακά και νεώτερα*, Αθήνα 2003, σ. 145-152.
- Γιώργος Καλλίνης, «Λειτουργίες του αφηγητή στην αναγεννησιακή ιταλική ποίηση και στον Βιτσέντζο Κορνάρο (με αφορμή τον πρόλογο του *Ερωτοκρίτου*)», *Ελληνικά* 52 (2002), 295-304.
- Κώστας Ε. Αποστολάκης, «Οπού κατέχει να μιλή: σχετικά με τη ρητορική του *Ερωτόκριτου* του Κορνάρου», *Πεπραγμένα Θ’ Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Β1, Ηράκλειο 2004, σ. 133-143.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Αφιέρωμα – πρακτικά συνεδρίων.

- *Ερωτόκριτος, ο ποιητής και η εποχή του.* Αφιέρωμα ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ, εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 11 Ιουνίου 2000, επιμ. Κωστής Γιούργος.
- *Ερωτόκριτος.* Αφιέρωμα ΔΙΑΒΑΖΩ, ν. 454 (Σεπτέμβριος 2004), επιμ. Βρασίδης Καραλής.
- *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, επιμ. Στέφανος Κακλαμάνης, Ηράκλειο 2006. [= Πρακτικά του ομότιτλου συνεδρίου, Ηράκλειο – Ρέθυμνο 13-15/11/2003]
- *Ο κόσμος του Ερωτόκριτου και ο Ερωτόκριτος στον κόσμο*, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, Σητεία 31/7-2/8/2009, επιμ. Τασούλα Μ. Μαρκομιχελάκη, Ηράκλειο 2012.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Θυσία του Αβραάμ

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Η Θυσία του Αβραάμ*, κριτική έκδοση W. Bakker – A.F. van Gemert, Ηράκλειο 1996.
- Χρηστική έκδοση: Wim F. Bakker – Arnold F. van Gemert (επιμ.), *Η Θυσία του Αβραάμ*, Ηράκλειο 1998.

Μελέτες

- Ντία Φιλιππίδου, *Η Θυσία του Αβραάμ στον υπολογιστή: λεξιλογικοί πίνακες και υφολογικά σχόλια*, Αθήνα 1986.
- Wim Bakker, «Θρησκευτικό δράμα», στον τόμο D. Holton (επιμ.) *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνικά: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 1. Πηγή:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Erotokritos_and_Arethousa.jpg

Εικόνα 2. Πηγή:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Adamantios_Korais#mediaviewer/File:Adamantios_Korais.jpg

Εικόνα 3. Πηγή:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Athanasios_Psalidas.jpg?uselang=el

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αναστασία
Μαρκομιχελάκη «Βιτσέντζος Κορνάρος, Εισαγωγικά στον Ερωτόκριτο Μέρος
Α». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS225/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευθυμία Χ. Πέτκου
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-14.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

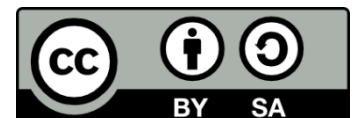

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

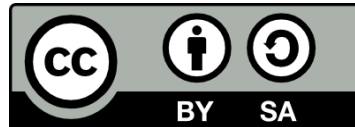

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

